

етнічних групах. *Infant Mental Health Journal*. 2013. 34 (4). 290–306. <https://doi.org/10.1002/imhj.21389> (дата звернення: 19.10.2023).

Fukkink R. Video feedback in the widescreen: A meta-analysis of family programs. *Clinical Psychology Review*. 2008. № 28(6). P. 904-916. (дата звернення: 19.10.2023).

УДК 378.091.12:

Блашкова Олена,
кандидат педагогічних наук,
Маріупольський державний університет
<https://orcid.org/0000-0001-7511-043X>
o.blashkova@mu.edu.ua

ПРІОРИТЕТИ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ В УКРАЇНІ: СУЧАСНІСТЬ ТА ПОСТВОЄННА РОЗБУДОВА

Сучасний стан розвитку та становлення вищої освіти України перебуває в умовах надзвичайно напруженої соціально-політичної та економічної ситуації транзитивного характеру. Адже освіта має вагомий соціально-гуманітарний чинник, який сприяє подальшому, демократичному розвитку країни в період розколу ціннісних орієнтирів населення та визначення нових життєвих пріоритетів для подолання зовнішніх загроз.

Війна, в якій опинилася Україна, популяризує агресію, різного роду насильницькі методи вирішення життєвих ситуацій. Війна, дискредитує норми поведінки та життєдіяльності українського суспільства, руйнує ціннісні орієнтири та знищує культуру і традиції українців. Звісно, певною мірою негативний вплив війни також визначатиме норми поведінки наших громадян, які пройшли формування та становлення у цей період.

Саме тому, сучасна якісна підготовка майбутніх психологів та їхня майбутня ефективна професійна діяльність, є одним із пріоритетів закладів вищої освіти України. Освітні послуги яких, мають враховувати соціокультурні виклики сучасності, трансформувати необхідні змістовні та технологічні аспекти цілісного освітнього процесу згідно завдань забезпечення гуманітарного, соціального, психологічного складника національної безпеки нашої держави. Адже, важливим є те, щоб з українцями, які пережили всі негативи війни працювали саме українські психологи.

Як зазначає Р. Скірко, процес формування професійної майстерності майбутніх психологів визначається вимогами гуманізації усіх сторін суспільного життя, а це підвищує потребу держави та наших громадян у відповідних кваліфікованих послугах, що ставить перед закладами освіти, які готують фахівців з психології, складні завдання щодо якісної підготовки майбутніх спеціалістів. Соціальні та економічні проблеми трансформації, що відбуваються в суспільстві зумовлюють виникнення широкого кола особистісних та міжособистісних ситуацій, розв'язання яких потребує кваліфікованої допомоги фахівців у галузі практичної психології (Сірко, 2009).

Серед закладів України, у яких готують майбутніх практичних психологів, саме Маріупольський державний університет (МДУ) займає чільне місце. Адже, сам університет, його викладачі та здобувачі освіти зазнали стали тимчасово релокованими. В МДУ-університеті функціонує потужний психолого-педагогічний факультет де надаються освітні послуги підготовки фахівців практичної психології.

Орієнтуючись на сучасну концепцію компетентнісного підходу, здобувачі психолого-педагогічного факультету мають можливість оволодіти відповідними компетентностями для реалізації професійної діяльності. Адже, як зазначають Л. Подшивайлова та М. Подшивайлов професія психолога належить до категорії професій, покликаних надавати допомогу іншим людям,

а тому домінуючим у ній є соціальний інтерес, інтерес до окремої людини, до людей, до взаємодії та науковий інтерес (Подшивайлов, Подшивайлова, 2011).

У процесі самого спілкування психолог здатен визначити будь які зміни в поведінці людини, так і безпосередній вплив психолога на цю поведінку, тобто здійснює соціальну фасилітацію (англ. Facilate - полегшувати), тобто підтримку та допомогу клієнту підкреслюють Т. Дуткевич та О. Савицька (Дуткевич, Савицька, 2007).

Здійснивши ґрунтовний аналіз освітньо-професійної програми (ОПП) підготовки практичних психологів першого (бакалаврського) рівня, Маріупольського державного університету, варто зазначити, що програму розроблено згідно вимог Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту». Метою ОПП є підготовка фахівців, здатних розв'язувати складні задачі та практичні завдання в процесі навчання й професійної діяльності в галузі психології, проведення наукових, прикладних та проєктних досліджень; здійснення інновацій в умовах соціальних трансформацій /невизначеності; здійснення професійної діяльності з урахуванням загальнолюдських цінностей та норм професійної етики психолога. Унікальність даної ОП полягає в тому, що практична орієнтація підготовки здобувачів освіти враховує тенденції реформування багатьох соціальних сфер/інституцій, а також загальних трансформаційних процесів у суспільстві (Освітньо-професійна програма, 2021).

Важливим компонентом ОП підготовки практичних психологів є перелік програмних компетентностей серед яких виокремлені наступні: *Інтегральна компетентність*, як можливість до розв'язання складних, спеціалізованих задач та практичних проблем у сфері психології. Здатність застосування отриманих знань про новітні технології та інновації у професії, здатність до комунікації, до критичного мислення та генерування нових ідей, формується завдяки *загальним компетентностям*.

Досить широко представлені саме *фахові компетентності* які налічують 15 позицій, від якості набуття яких залежить фаховість майбутніх практичних психологів. Фахові компетентності чітко та об'ємно презентують професійну здатність.

Освоєння фахових компетентностей сприятиме здатності: оперувати категоріально-понятійним апаратом психології, до ретроспективного аналізу наукового досвіду, до самостійності та критичного мислення, до розуміння, використання валідного психодіагностичного інструментарію, до планування та проведення психологічного дослідження, дотримуючись норм професійної етики, до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку, до психологічного супроводу учасників освітнього процесу в умовах інклюзії та надання психологічної допомоги особистості, що опинилася в складних життєвих обставинах і в ситуації невизначеності тощо.

Варто врахувати факт повноцінності надання освітніх послуг, якісної професійної підготовки здобувачів в умовах війни, внутрішнього переміщення університету, його колективу та здобувачів. Випускники спеціальності 053 Практична психологія, психолого-педагогічного факультету МДУ є конкурентноспроможними та висококваліфікованими фахівцями надання психологічних послуг населенню. Адже у закладах вищої освіти України здійснюється якісна та ефективна професійна підготовка практичних психологів, що є одним із пріоритетів сучасності та поствоєнного періоду держави, ефективність діяльності практичного психолога залежить від тих компетентностей, які надавалися закладом освіти.

Список літератури

Лозова О. М. (2014) Компетентнісний підхід у професійній підготовці майбутніх психологів : монографія. 15-39

Дуткевич Т. В., Савицька О. В. (2007). Практична психологія: Вступ у спеціальність. Навчальний посібник 256.

Освітньо-професійна програма підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки 053 Психологія (2021). Маріупольський державний університет, 35.

Подшивайлова Л. І. (2011). Вступ до спеціальності: психологія. Модуль 2: 220.

Сущенко Т. І. (2009). Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах *зб. наук. пр.* Запоріжжя 5 (58). 279-284.

УДК 332.14:004

Болгов Владислав,
кандидат економічних наук,
доцент кафедри економічної теорії та конкурентної політики,
Державний торговельно-економічний університет, м. Київ,
v.bolhov@knute.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-0631-302X>

Ковалівська Катерина,
студентка 2-го курсу міжнародних економічних відносин,
Державний торговельно-економічний університет м. Київ,
k.kovalivska_fmtp_16_22_b_d@knute.edu.ua
<https://orcid.org/0009-0003-8103-1326>

РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПОВОЄННОМУ ВІДНОВЛЕННІ УКРАЇНИ

Останні події демонструють, що роль ІТ-сектору в економіці України, а особливо її експорті є безсумнівною і стрім. Темп розвитку української ІТ-сфери сповільнився, проте не зупинився. Саме тому, ця галузь має достатньо передумов відіграти ключову роль у повоєнному відновленні економіки України. У перший місяць повномасштабної війни ІТ-сфера адаптувалась до нових реалій за рахунок гнучості та можливості працювати з будь-якої точки світу. До кінця травня 2022, за дослідження IT Research, 85% українських ІТ-компаній відновили свою бізнес - активність. У 2022 році ІТ стала єдиною сферою експорту, яка продовжила зростати попри повномасштабну війну. Це забезпечується завдяки тому, що характерною ознакою ІТ-галузі є незалежність від природних ресурсів [6]

ІТ-компанії першими відреагували на зміни спричинені блекаутом 2022 р.. Саме ІТ-спеціалісти, шляхом сплати податків, поповнюють державний бюджет на рівні, наближеному до довоєнного періоду. За аналітичними результатами 2023 року, 11 ІТ-бізнесменів увійшли до першої тридцятки списку найбагатших українців., а їх сумарний статок становить 4,1 млрд. дол.. [5]

Внаслідок поранень, одна з проблем, із якою стикнулось Україна сьогодні, це висока потреба у протезуванні. Робота над проєктами біонічних протезів відображає високий рівень соціальної відповідальності та інноваційних підходів в українському ІТ. Розробка біонічних протезів не лише вирішує конкретну проблему людей з обмеженими можливостями, але й відкриває нові перспективи на міжнародному ринку. Українські ІТ-компанії, зосереджуючись на створенні технологічно складних та функціональних протезів, можуть стати гідними конкурентами в цьому сегменті, привертаючи увагу як національних, так і міжнародних